

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ	
НАКАЗ	
25.10.2012 № 652	
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 9 листопада 2012 р. за № 1898/22210

Про затвердження Порядку використання тварин у сільському господарстві

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства
[№ 427 від 10.07.2013](#)}

З метою виконання пункту 3 [Переліку нормативно-правових актів з питань захисту тварин від жорстокого поводження](#), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 року № 1585-р, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити [Порядок використання тварин у сільському господарстві](#), що додається.
2. Департаменту тваринництва (Гетья А.А.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Сеня О.В.

Міністр	М.В. Присяжнюк
ПОГОДЖЕНО: Голова Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України Голова Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва	В.М. Горжеев М.Ю. Бродський

	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 25.10.2012 № 652
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 9 листопада 2012 р. за № 1898/22210

ПОРЯДОК **використання тварин у сільському господарстві**

I. Загальні положення

1.1. Фізичні та юридичні особи, які утримують та використовують тварин у сільському господарстві, зобов'язані дотримуватися вимог Законів України [„Про захист тварин від жорстокого поводження”](#), [„Про тваринний світ”](#), [„Про охорону навколишнього природного середовища”](#), [„Про ветеринарну медицину”](#), [„Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”](#), [„Про захист населення від інфекційних хвороб”](#) та інших нормативно-правових актів України, санітарно-гігієнічних, ветеринарних правил і норм, а також не допускати порушень прав і законних інтересів інших фізичних і юридичних осіб та не створювати загрози безпеці людей, а також тварин, у тому числі через жорстоке поводження з ними.

1.2. Цей Порядок поширюється на власників тварин, які утримуються та розводяться для отримання продуктів і сировини тваринного походження.

1.3. Використання тварин у сільському господарстві ґрунтується на таких принципах:

жорстоке поводження з тваринами є несумісним з вимогами моральності та гуманності, спричиняє моральну шкоду людині;

забезпечення умов життя тварин, які відповідають їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям;

право власності та інші речові права на тварин у разі жорстокого поводження з ними можуть бути припинені за рішенням суду шляхом їх оплатного вилучення або конфіскації;

заборона жорстоких методів умертвіння тварин, у тому числі отруєння тварин;

відповідальність за жорстоке поводження з тваринами;

забезпечення безпеки життя та здоров'я людей при використанні тварин у сільському господарстві.

II. Умови використання тварин у сільському господарстві

2.1. Умови використання тварин у сільському господарстві повинні відповідати їх фізіологічним, видовим та індивідуальним особливостям, а також задовольняти їх природні потреби в кормах, воді, сні, рухах, у природній активності та інші потреби.

2.2. Умови в приміщеннях для утримання тварин або на вигульних майданчиках, зокрема освітлення, температура, вологість, циркуляція повітря, вентиляція, концентрація газів і рівень шуму тощо, мають відповідати їхнім фізіологічним і видовим потребам, чинним нормативно-правовим актам із зазначених питань.

2.3. При утриманні тварин забороняється:

спричиняти тваринам біль і страждання, крім випадків, коли життю і здоров'ю людей і тварин загрожує небезпека;

використання обладнання, інвентарю, які травмують тварин;

нанесення побоїв, травм з метою примушення тварин до виконання будь-яких вимог.

2.4. Спосіб і умови використання тварин для роботи не можуть утворювати необґрунтованої загрози для їх життя і здоров'я або спричиняти їм страждання, зокрема забороняються:

надмірні навантаження тварин, що перевищують їх фізіологічні можливості;

використання для роботи хворих або недогодованих тварин;

використання при роботі з тваринами спорядження та інших засобів, які можуть призвести до травмування, каліцтва або загибелі тварини.

2.5. Транспортування тварин здійснюється відповідно до [Правил транспортування тварин](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року № 1402.

При транспортуванні тварин повинні задовольнятися їх потреби в кормах та воді, а також має бути забезпечений захист від шкідливого для них зовнішнього впливу. Транспортний засіб, призначений для перевезення тварин, повинен бути спеціально обладнаний для того, щоб виключати травмування або загибель тварин. При завантаженні і розвантаженні тварин мають використовуватися пристрої і прийоми, що виключають травмування і загибель тварин.

2.6. При проведенні таврування, біркування, знероження та кастрації тварин за необхідності застосовуються методи знеболювання.

2.7. У технології отримання продукції тваринного походження (крім забою тварин) не допускається застосування больових і травмувальних пристроїв, а також використання технічних засобів, що травмують, спричиняють страждання або загибель тварин.

III. Забій тварин

3.1. Власники тварин повинні здійснювати забій тварин згідно з [Правилами передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарної експертизи м'яса та](#)

м'ясних продуктів, затвердженими наказом Державного департаменту ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України від 07 червня 2002 року № 28, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 21 червня 2002 року за № 524/6812.

3.2. Забій тварин проводиться після втрати ними свідомості за умови, що методи позбавлення свідомості не спричинятимуть тварині додаткових страждань.

3.3. Приміщення (загони) на бойні, де утримуються тварини, повинно бути ізольовано і відокремлено від приміщень, які використовуються для позбавлення тварин свідомості, забою, знекровлення та інших дій післязабійної обробки, а також відокремлене від приміщень (загонів), де знаходяться тварини інших видів.

3.4. Перед забоєм тварини повинні витримуватись декілька годин у приміщеннях (загонах) передзабійного утримання для зняття стресу.

3.5. Забороняється патрання, опалювання, зняття шкіри, копчення і відокремлення частин у тварин до припинення у них серцебиття.

IV. Права і обов'язки фізичних та юридичних осіб, які утримують та використовують тварин у сільському господарстві

4.1. Фізичні та юридичні особи, які утримують та використовують тварин у сільському господарстві, мають право:

4.1.1. Одержувати від державних органів ветеринарної медицини, інших державних установ ветеринарної медицини, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування інформацію про епізоотичний стан території обслуговування.

4.1.2. Оскаржувати до відповідного головного державного інспектора ветеринарної медицини або до суду рішення і дії посадових осіб державних органів ветеринарної медицини, уповноважених лікарів ветеринарної медицини та інших осіб, уповноважених Державною ветеринарною та фітосанітарною службою України на виконання певних функцій.

4.2. Фізичні та юридичні особи, які утримують та використовують тварин у сільському господарстві, зобов'язані:

4.2.1. Забезпечувати, щоб тварини, яких вони вирощують, утримують та/або здійснюють їх обіг, не мали хвороб, що підлягають повідомленню.

4.2.2. Виконувати законні вимоги державних інспекторів ветеринарної медицини та уповноважених лікарів ветеринарної медицини щодо здійснення протиепізоотичних заходів та/або заходів карантину тварин, включаючи обмеження на переміщення тварин та/або осіб, що мали контакт з хворими тваринами або з тваринами, щодо яких є підозра на захворювання на хворобу, що підлягає повідомленню, та інших ветеринарно-санітарних заходів.

4.2.3. Негайно інформувати державного інспектора ветеринарної медицини, уповноваженого лікаря ветеринарної медицини або посадових осіб державних органів ветеринарної медицини про раптову загибель тварин, підозру на захворювання або виявлення хвороби, що підлягає повідомленню, або поведінку тварин, яка їм невластива.

4.2.4. Перед переміщенням тварин з потужностей (об'єктів), де вони утримуються, отримати відповідні ветеринарні документи на їх переміщення.

{Підпункт 4.2.4 пункту 4.2 розділу IV в редакції Наказу Міністерства аграрної політики та продовольства № 427 від 10.07.2013}

4.2.5. Охороняти здоров'я та благополуччя тварин шляхом:

а) забезпечення виконання ветеринарно-санітарних заходів, включаючи зоогігієнічні вимоги та умови, що мають забезпечуватися на потужностях для утримання тварин;

б) забезпечення тварин якісними та безпечними кормами і водою;

в) застосування профілактичних ветеринарно-санітарних заходів щодо здоров'я тварин;

г) своєчасного звернення за послугами до лікаря ветеринарної медицини щодо встановлення діагнозу та лікування хворих тварин;

г) використання ветеринарних препаратів згідно з вказівками лікаря ветеринарної медицини;

д) недопущення жорстокого поводження з тваринами;

е) забезпечення належних транспортних засобів для переміщення тварин.

4.2.6. Виконувати вимоги щодо ідентифікації тварин, що їм належать.

4.2.7. Доставляти тварин у визначене місце або забезпечувати належні умови за місцем утримання тварин для проведення ветеринарного огляду, діагностичних, профілактично-лікувальних обробок, включаючи дослідження і щеплення. У разі необхідності забезпечувати надійну фіксацію тварини при проведенні маніпуляцій, транспортуванні (доставці) відібраних зразків тканин, крові та інших матеріалів для діагностичних аналізів.

4.2.8. Вести облік кожної продуктивної тварини стосовно придбання та застосування ветеринарних лікарських засобів, ветеринарних імунобіологічних засобів і лікувальних кормів та зберігати ці записи не менше трьох років.

4.2.9. Сприяти державним інспекторам ветеринарної медицини та уповноваженим лікарям ветеринарної медицини у виконанні службових обов'язків.

4.2.10. На вимогу державних інспекторів ветеринарної медицини або уповноваженого лікаря ветеринарної медицини надавати зразки неїстівних продуктів тваринного походження для проведення відповідних досліджень.

4.3. Контроль у сфері використання тварин у сільському господарстві здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

Директор Департаменту тваринництва	А.А. Гетья
---	-------------------